

KLASA: 640-02/13-01/03
 URBROJ: 09-01/01-14/9

U Zagrebu, 20. veljače 2014.

Agencija za znanost i visoko obrazovanje
 Donje Svetice 38/5
 10000 Zagreb
 n/p ravnateljice prof. dr. sc. Jasmine Havranek

Predmet: Očitovanje Znanstvenog vijeća Instituta za migracije i narodnosti na Izvješće Stručnog povjerenstva za provođenje reakreditacije

Poštovana ravnateljice prof. dr. sc. Havranek,

Znanstveno vijeće Instituta za migracije i narodnosti na sjednici održanoj 14. veljače 2014., nezadovoljno ocjenama nekih područja znanstvenog rada Instituta za migracije i narodnosti, donijelo je odluku da će iskoristiti mogućnost očitovanja na Izvješće Stručnog povjerenstva za provođenje reakreditacije (od 22. siječnja 2014.).

U prilogu šaljem Očitovanje u kojem argumentirano iznosimo svoje primjedbe i potrebna razjašnjenja vezana uz neke, po našem mišljenju, propuste i netočnosti u Izvješću Stručnog povjerenstva u nadi da će dokazi koje navodimo biti uzeti u razmatranje prilikom donošenja konačne ocjene rada Instituta za migracije i narodnosti za razdoblje od 2008. do 2012. godine.

S poštovanjem,

Predsjednik Znanstvenog vijeća

Instituta za migracije i narodnosti

D. Babić

dr. sc. Dragutin Babić

REPUBLIKA HRVATSKA
 355 - AGENCIJA ZA ZNANOST I VISOKO
 OBRAZOVANJE

Primljeno:	21.2.2014. 12:59:47		
Klasifikacijska oznaka	Org. jed.		
640-02/13-02/0013	02-05		
Urudžbeni broj:	Pril.	Vrij.	
380-14-0008	0	0	

Phyllis K. Kaitera

Naše očitovanje slijedi strukturu teksta Izvješća Stručnog povjerenstva za provođenje reakreditacije (dalje u tekstu Izvješće i Povjerenstvo) od 22. siječnja 2014.

Tijekom evaluacijskog posjeta znatno je vrijeme u razgovoru s Upravom utrošeno da se Stručnom povjerenstvu objasni dio problema s kojima se IMIN suočavao u razdoblju kojeg obuhvaća ova evaluacija – prije svega, s neadekvatnim rukovođenjem Institutom te promjenom trojice ravnatelja što je rezultiralo kadrovskim osiromašanjem znanstvenika srednje i starije dobi koji su zbog nepoticajne situacije i loše atmosfere otišli iz Instituta na Sveučilišta u Zagrebu i Zadru. Među njima su čak troje od pet voditelja institutskih projekata, koji su u vrijeme prijavljivanja i odobravanja projekata bili iznimno angažirani znanstvenici Instituta, voditelji čiji su projekti bili visoko rangirani (od pet projekata jedan projekt ocijenjen kao treći u Hrvatskoj, a drugi kao šesti) s inovativnim temama koje su čvrsto vezane uz razvoj hrvatskog društva.

Prije svega, možda našom greškom to nismo uspjeli na jasan način pokazati u Samoanalizi, a vjerojatno i tijekom posjeta i predstavljanja pojedinog projekta, ali ocjena da je „rad Instituta uglavnom bio ograničen na 'istraživanje za stolom', uz malo ili nimalo empirijske potpore“ (Izješće, str. 6) nikako ne odgovara činjenicama.

Kako bismo osporili navedenu ocjenu Povjerenstva o nedostatku empirijskih istraživanja i potkrijepili suprotnu tvrdnju da je istraživački rad IMIN-a uglavnom koncipiran upravo na terenskim istraživanjima (pri čemu se koriste razne metode istraživanja, a prikupljeni podaci obrađuju specijaliziranim softverskim paketima za kvantitativnu i kvalitativnu obradu

podataka SPSS, MAXQDA i LISREL – što je također jedna od zamjerki u daljnjem tekstu Izvješća), navodimo sljedeće dokaze:

1. projekt „Utjecaj migracija na regionalni razvoj Hrvatske“ (076-0762385-2375) (2007. – 2013.), voditelj Ivan Lajić. Za potrebe projekta u proteklih pet godina izvršeno je šest terenskih istraživanja kvantitativnim (anketom, kartiranjem) i kvalitativnim (intervjuom i grupnim intervjuom) metodama u naseljima riječke aglomeracije, gradovima u Šibensko-kninskoj županiji, srednjoj Dalmaciji, kao i na otocima šibenskog arhipelaga, te Cresu, Krku, Lošinj i Drveniku. Rezultati terenskih istraživanja bili su temelj izrade doktorskih radova znanstvenih novaka/inja zaposlenih na projektu: Sanje Klempić Bogadi (*Demogeografski aspekti suburbanizacije Hrvatske – primjer riječke aglomeracije*), Ivane Lučev (*Povezanost subjektivne kvalitete života s nekim objektivnim mjerama kvalitete života te demografskim i psihološkim varijablama* – anketno istraživanje provedeno na reprezentativnom uzorku stanovništva Šibensko-kninske županije), Roka Mišetića (*Utjecaj demogeografskih procesa na transformaciju srednjodalmatinskih naselja*) i Marija Bare (*Umirovljeničke migracije na hrvatskim otocima: integracija migranata u lokalne zajednice* – metodom dubinskog intervjua obuhvaćeno doseljeno umirovljeničko stanovništvo na Lošinj i pet malih šibenskih otoka). Na temelju provedenih terenskih istraživanja objavljeno je više znanstvenih radova i knjiga: Sonja Podgorelec „Ostarjeti na otoku – kvaliteta života starijega otočnog stanovništva“ (knjiga se temelji na kvantitativnom i kvalitativnom istraživanju provedenom na zadarskim otocima, Drveniku, Krku, Cresu i Lošinj), Sonja Podgorelec i Sanja Klempić Bogadi „Gradovi potopili škoje – promjene u malim otočnim zajednicama“ (knjiga se temelji na anketnom istraživanju provedenom na šibenskim otocima), „Migracije i regionalni razvoj Hrvatske“ (ur. Ivan Lajić) i dr. Osim toga želimo pojasniti da su u znanstvenim analizama socijalni geografi zaposleni na navedenom projektu redovito koristili GIS, što je vidljivo iz njihovih disertacija i znanstvenih radova. Na temelju opsežne analize statističkih podataka o stanovništvu i primjenom GIS-a nastala je i znanstvena monografija „Demografski resursi Republike Hrvatske: sintetični pokazatelji za županije, gradove i općine“ čiji je jedan od trojice autora Roko Mišetić, suradnik na projektu.

2. projekt „Interkulturni pristup etničkoj različitosti i identitet: Hrvatska – Europa“ (076-0762385-1516) (2007. – 2013.), voditeljica Jadranka Čačić-Kumpes. U okviru ovog projekta provedeno je istraživanje na za tu svrhu konstruiranom upitniku (u dvije varijante, prilagođene dvama reprezentativnim uzorcima: uzorku srednjoškolske i uzorku punoljetne populacije u Hrvatskoj) kojim se ispitala izraženost etničkoga identiteta, oblici etničke i religijske identifikacije, stavovi o etničkim manjinama i strancima, percepcija odnosa manjina-većina, etničke predrasude te otvorenost/zatvorenost prema etničkoj, kulturnoj i religijskoj različitosti. U listopadu 2011. na prevedenom i prilagođenom upitniku provedeno je istraživanje na prigodnom srednjoškolskom uzorku u Norveškoj uz pomoć norveških suradnika na projektu. Također, u svrhu produbljivanja spoznaja o rezultatima dobivenim anketnim istraživanjem, 2011. intervjuirani su, metodom grupnog intervjua, nastavnici u školama. Na temelju dijela rezultata provedenoga istraživanja izrađene su i obranjene dvije disertacije: Josipa Kumpesa (*Religija i politika u postkomunističkom društvu: hrvatski primjer*) i Margarete Gregurović (*Sociološki aspekti etničkih predrasuda na primjeru Hrvatske*). Članica ovog istraživačkog tima Snježana Gregurović svojom je disertacijom *Položaj i integracija novih imigrantskih grupa u južnoeuropskim i srednjoistočnoeuropskim zemljama članicama Europske unije* značajno pridonijela razumijevanju položaja novih imigrantskih grupa u četiri južnoeuropske (Italija, Španjolska, Portugal i Grčka) i četiri srednjostočnoeuropske članice EU-a (Češka, Mađarska, Poljska i Slovačka), a zaključci

njezina rada pomogli su pri oblikovanju određenog broja mjera koje je IMIN izradio za potrebe nove Migracijske politike Republike Hrvatske (2013. – 2015.).

3. projekt „Transnacionalne migracije – izazovi hrvatskom društvu“ (076-0762385-2378) (2007. – 2013.), voditelj Saša Božić. U sklopu projekta provedeno je terensko kvalitativno istraživanje transnacionalnih aktivnosti i socijalnih prostora migrantskih skupina u Hrvatskoj. Istraživanjem su obuhvaćeni pripadnici triju migrantskih skupina (albanske, bošnjačke i kineske), a ekspertni i polustrukturirani intervjui provedeni su u Zagrebu, Puli, Zadru i Splitu tijekom 2009. i 2010. godine. Navedeno istraživanje predstavlja prvo istraživanje te teme u Hrvatskoj, prvo istraživanje koje je obuhvatilo predstavnike kineskih imigranata u Hrvatskoj i jedno od rijetkih istraživanja koje je upotrijebilo i operacionaliziralo koncept transnacionalnih socijalnih prostora uopće. Na temelju navedenog istraživanja Simona Kuti je s pohvalama obranila disertaciju *Transnacionalni socijalni prostori. Prekogranične veze migrantskih skupina u Hrvatskoj* i pridonijela razumijevanju transnacionalnih aktivnosti i socijalnih prostora imigranata u Hrvatskoj. Istraživanje je rezultiralo s više znanstvenih radova uključujući i radove na stranim jezicima: „Kroatien als Immigrationsland: Transnationale soziale Räume der albanischen, bosniakischen und chinesischen Immigranten“ (Saša Božić i Simona Kuti) i „Bosniaks in Croatia: Immigration and Transnational Social Spaces“ (Simona Kuti, Snježana Gregurović i Saša Božić). U sklopu rada iste istraživačke grupe, a na temelju ranijih empirijskih istraživanja objavljena je i knjiga „Institucionalizacija hrvatske dijaspor. Oblici migrantskog udruživanja – primjeri iz Europe, Južne Amerike i Australije“ (ur. Saša Božić).

4. projekt „Nacionalne manjine u Hrvatskoj i eurointegracijski procesi“ (2009. – 2010.), voditelj Dragutin Babić. Provedeno je empirijsko istraživanje u istočnoj i zapadnoj Slavoniji, Baniji i u Dalmaciji na reprezentativnom uzorku etničkih Srba i Hrvata povratnika, a rezultat čega su dvije knjige Dragutina Babića: „Suživot Hrvata i Srba u Slavoniji: (re)konstrukcija multietničkih lokalnih zajednica nakon ratnih sukoba“ za koju je autor 2008. dobio Državnu nagradu za znanost i „Etnonacionalizam i rat u Hrvatskoj: teorijski aspekti i istraživanje međunacionalnih odnosa u lokalnim zajednicama“. Premda je projekt službeno završio 2010. istraživači na projektu nastavili su rad na temama koje se bave manjinskom problematikom brojnim odlascima na terenska istraživanja [Srbi u Podravini (2010.); Srbi u općini Dvor (2010.), Bošnjaci na Kordunu (2010./2011.); Talijani u Ciglenici (tijekom 2011./2012.); Rusini u Petrovcima i Mikluševcima (2011.); Rusi u Hrvatskom zagorju, Čakovcu i Zagrebu (2012./2013.); Ukrajinci u Lipovljanima, Slavonskom Brodu, Kaniži i Šumeću (2013.); Ukrajinci u Lipovljanima, Slavonskom Brodu, Kaniži i Šumeću (2013.); Nijemci u Baranji (Beli Manastir, 2013); Romi u Međimurju, Varaždinskoj podravini, Brodskom posavlju, Sisku, Puli, Rijeci, Vodnjanu, Bjelovaru i Baranji (2011./2012./2013.); Bošnjaci u Buzetu i u Rijeci (2013.); Vlasii na Ćićariji (2013.); Bošnjaci u Labinu (2014.); Talijani u Zagrebu (2014.); Slovenci u Puli i Labinu (2014.); Slovenci u Karlovcu i Varaždinu (2014.)], čije su rezultate objavili u znanstvenim i stručnim radovima te knjigama. Na temelju provedenih fokus grupa s predstavnicima 9 nacionalnih manjina grada Zagreba napisana je knjiga „Nacionalne manjine grada Zagreba“ (autori Dragutin Babić, Filip Škiljan i Drago Župarić Iljić).

Rad na terenu su, kako je moguće vidjeti iz popisa provedenih terenskih istraživanja, istraživači nastavili i nakon razdoblja koje obuhvaća Samoanaliza, a rezultate predstavljaju na znanstvenim konferencijama i u znanstvenim i stručnim radovima. Smatramo da je važno istaknuti i da je gostujuća doktorandica iz Njemačke Svetlana K Joseva tijekom svog

tromjesečnog boravka u IMIN-u (2013.) bila uključena u terensko istraživanje znanstvenika ove istraživačke grupe u Baranji te istraživanje romske zajednice u Zagrebu.

Sljedeća ocjena Povjerenstva koja također nije točna jest da su „teorijske i povijesne komponente“ IMIN-ovih istraživanja „od ključne važnosti“, a da smo zbog njih isključili „mnoge druge aspekte istraživačkih tema“ (Izvešće, str. 6). To se jasno može vidjeti iz priloženih dokumenata (*Samoanalize* i *Strategije razvoja Instituta*), ali i iz radova u evaluiranom razdoblju, u kojima smo istraživanjima obuhvatili nove istraživačke teme i pristupe baveći se transnacionalnim socijalnim prostorima i transnacionalnim aktivnostima migranata u Hrvatskoj (uključujući i pionirsko istraživanje među kineskim imigrantima), komparacijom migracijskih i integracijskih politika novih članica EU-a, postupnim promjenama u Hrvatskoj na planu migracija i pratećim društvenim procesima (mijenjanje stoljetne tipično emigrantske zemlje u zemlju sve brojnijeg useljavanja i prisustva stranih radnika u Hrvatskoj), istraživanjem neregularnih i nelegalnih migracija, pitanjima statusa tražitelja azila (jedini se ovom temom, sa sociološkog aspekta, u Hrvatskoj bave istraživači IMIN-a, a urednik zbornika „Prvih deset godina razvoja sustava azila u Hrvatskoj (s osvrtom na sustave azila u regiji)“ naš je znanstveni novak Drago Župarić-Iljić), migracija životnih stilova (tema na kojoj za mjesec dana doktorski rad brani znanstveni novak Mario Bara), okolišno klimatskih i ekološki potaknutih migracija itd.

Stoga moramo zaključiti da nije točno da rad Instituta ima „malo ili nimalo empirijske potpore“, da nedostaje (kvantitativno) orijentiranih radova, da se „istraživačka djelatnost tijekom godina ponavlja“ i da „pokazuje nedostatak poduzetnosti i dinamičnosti“ (Izvešće, str. 6).

1. KVALITETA ZNANSTVENOG ISTRAŽIVANJA

1. 1. Kvaliteta ljudskih potencijala

S obzirom da je na više mjesta u Izvešću Stručno povjerenstvo za provođenje reakreditacije ocijenilo da se „glavnina problema nalazi na drugoj razini (ii)“ (Izvešće, str. 6) te da „voditelji projekata (razina ii) ne pokazuju uvjerljivu razinu izvrsnosti u svom polju niti se posebno ističu svojim znanstvenim ugledom (točka 1.1.7)“ (Izvešće, str. 7), smatramo važnim istaknuti da se među najistaknutijim publikacijama voditelja projekata nalaze publikacije objavljene kod prestižnih međunarodnih izdavača (Ashgate, Nomos, Springer, Waxmann), u prestižnim inozemnim časopisima (*Journal of Ethnic and Migration Studies*) i međunarodno priznatim domaćim časopisima. Voditelji projekata dobitnici su Državnih nagrada za znanost (2006. i 2008.), obnašaju vodeće pozicije na sveučilišnim odsjecima (pročelnici) i u strukovnim organizacijama (Hrvatsko sociološko društvo), glavni su urednici znanstvenih časopisa (*Migracijske i etničke teme*, *Revija za sociologiju*) te članovi nacionalnih savjetodavnih tijela (Nacionalno vijeće za otoke, Savjet države za prostorno uređenje i zaštitu okoliša itd.).

Voditelji projekata pozivani su za voditelje hrvatskog dijela projekata u FP7 i HERA-u. Saša Božić pozvan je kao voditelj hrvatskoga dijela projekta u konzorcij projekta *Borders in a world of flows, networks and cities. What's in for Europe?* [hrvatski dio projekta: *Transnational social space in the borderlands: Small distance pluri-locality over and beneath Croatian borders*], collaborative project (large scale integrating project), Work Programme Topic: SSH.2011.4.2.1 „The evolving concept of borders“, Fondazione Eni Enrico Mattei (FEEM) Italy, Katholieke Universiteit Leuven, Istituto Psicoanalitico per le Ricerche Sociali, University of the Basque Country, Stichting Katholieke Universiteit Brabant, Matej Bel University (UMB), Fondazione Iniziative e Studi Sulla Multietnicita; (ISMU), University of

Barcelona, University of St. Gallen, Cittalia Fondazione di Ricerche; ANCI (Cittalia), University of Northumbria at Newcastle, The European Network Against Racism (ENAR) Belgium, University of Groningen, University of Zadar, Tel Aviv University, The Montfort University (DMU), Bahcesehir University, Network of Associations of Local Authorities of South-East Europe (NALAS), Alliance for Migration, Leadership and Development (AMLD)]. Projekt je ušao u uži izbor, ali nije odobren. Jadranka Čačić Kumpes je pozvana u međunarodne konzorcije kao voditeljica hrvatskoga dijela projekata FP7 i HERA, od kojih su neki dobili pozitivnu ocjenu bez financiranja (Naziv projekta: Roma of Europe: Constructing European Memory and Transcultural Spaces of Diversity through a Shared Minority History (EUROMANY). Prijava: FP7 – SSH-2009-5.2.2. Interrelation between cultural representations and uses of history and cultural evolution in the enlarged Europe, Partneri: University of Ljubljana, Slovenia (kordinator); RR & CO. Ltd, Slovenia; University of Vienna, Austria; IDC - Organisation for International Dialogue and Conflict Management, Austria; University of Zadar, Croatia; University of Granada, Spain; Bulgarian Academy of Sciences).

Povjerenstvo također zaključuje da su dosadašnji voditelji neodgovarajući za upravljanje projektima. To zaključuju između ostalog i iz pretpostavljenog nedovoljnog angažmana, jer dva voditelja nisu bila prisutna tijekom posjeta Povjerenstva IMIN-u, a njihove je projekte predstavila znanstvena savjetnica u mirovini koja je i dalje vanjska suradnica na jednom od projekata. Trećeg voditelja Povjerenstvo je zamolilo da ne prisustvuje razgovoru jer je ujedno i predsjednik Znanstvenog vijeća (bio je prisutan na prvom sastanku s Upravom) pa je njegov projekt predstavio znanstveni suradnik s projekta. To je očito ostavilo negativan dojam na Povjerenstvo premda su zamjenici voditelja dobro poznavali rad projekata i trudili se kvalitetno predstaviti projekte i odgovoriti na sva postavljena pitanja. Međutim, svi voditelji projekata (ili njihovi zamjenici) nisu dobili priliku za predstavljanje projekata tijekom sastanka s Povjerenstvom s obzirom na vremensko ograničenje.

1. 2. Kvaliteta znanstvenog istraživanja

Sljedeća netočna tvrdnja Povjerenstva je da „veliku većinu publikacija Institut sam objavljuje (*in-house*)“ (Izvješće, str. 7). Za primjer možemo navesti časopis *Migracijske i etničke teme* (MET) čiji je izdavač Institut, a koji je već dvadesetak godina jedini pravi međunarodni časopis u Hrvatskoj u području društvenih znanosti što potvrđuje međunarodni izdavački savjet, uredništvo i veliki broj međunarodnih recenzenata. U razdoblju od 2008. do 2012. u časopisu je objavljeno ukupno 68 znanstvenih radova od kojih su 35 radovi autora iz inozemstva (51,5%, a radovi su većinom objavljeni na engleskome, ali i drugim stranim jezicima poput francuskoga, ruskog, slovenskog i dr.), 20 radova autora iz Hrvatske (29,4%) i svega 13 radova istraživača zaposlenih u IMIN-u (19,1%). Dakle, MET nikako nije „kućni časopis“, prepoznat je od znanstvene zajednice izvan granica Hrvatske, a istraživači IMIN-a nastoje što više objavljivati u drugim domaćim i inozemnim znanstvenim časopisima.

Također, u evaluiranom razdoblju objavljeno je više znanstvenih monografija i zbornika od čega većina kod vanjskih izdavača. Primjerice:

Saša Božić (ur.), *Institucionalizacija hrvatske dijasporae. Oblici migrantskog udruživanja - primjeri iz Europe, Južne Amerike i Australije*, Zagreb: Jesenski i Turk i Hrvatsko sociološko društvo, 2012.

Filip Škiljan, *Hrvatsko zagorje u Drugom svjetskom ratu 1941-1945, opredjeljivanja, sukobi, žrtve*, Zagreb: Plejada, Gornja Stubica: Muzeji Hrvatskog zagorja, 2012.

- Dragutin Babić, Filip Škiljan, Drago Župarić-Iljić, *Nacionalne manjine grada Zagreba*, Zagreb: Plejada uz potporu Grada Zagreba, 2011.
- Dragutin Babić, *Etnonacionalizam i rat u Hrvatskoj: teorijski aspekti i istraživanje međunacionalnih odnosa u lokalnim zajednicama*, Zagreb: Plejada, 2010.
- Ivo Nejašmić, Aleksandar Toskić, Roko Mišetić, *Demografski resursi Republike Hrvatske: sintetični pokazatelji za županije, gradove i općine*, Zagreb: Hrvatsko geografsko društvo, 2009.
- Dragutin Babić, *Suživot Hrvata i Srba u Slavoniji: (re)konstrukcija multietničkih lokalnih zajednica nakon ratnih sukoba*, Zagreb: Golden Marketing - Tehnička knjiga, 2008.
- Također nije točna tvrdnja da je razina sudjelovanja na međunarodnim konferencijama vrlo niska. Nije jasno na temelju čega je Povjerenstvo steklo taj dojam s obzirom da se u obrascu Samoanalize navodi podatak o 154 sudjelovanja na konferencijama, od čega 48 u inozemstvu (Samoanaliza, str. 55). Kao primjer navodimo deset sudjelovanja IMIN-ovih istraživača na uglednim konferencijama u inozemstvu:
- Malnar, A., Peternel, L., Martinovic Klarić, I., "Napišite da se ovdje dobro živi!": *hopes and dreams of youth in post-war Croatian society*. 12th EASA Biennial Conference, Paris, 10.-13.7.2012.
- Čačić-Kumpes, J., Gregurović, M., Kumpes, J., *Ethnicity, migration and social distance in the transitional Croatian society*, 11th International Conference Migration and Culture, Klagenfurt, 16.-18.6.2011.
- Čačić-Kumpes, J., Gregurović, S., Kumpes, J., *Questioning migration and integration: Croatian citizens' attitudes towards immigrants*, International Conference Migrant labour: Contested integration, prospects for citizenship, Ljubljana, 15.-16.9.2011.
- Lazanin, S., *Josephinic Beschreibung des Warasdiner Generalats (1783): Perception of a Traditional Society between Militarization and Sustainable Development*, 42nd Annual Convention ASEES (Association for Slavic, East European, and Eurasian Studies), Los Angeles, 18.-21.11.2010.
- Gregurović, S., *Migration trends and the development of migration policy in the Republic of Croatia*, World Congress for Middle Eastern Studies, Barcelona, 19.-24.7.2010.
- Čačić-Kumpes, J., Župarić-Iljić, D., *Integration of immigrants and new immigration countries: the case of Croatia*, "New migrations, new challenges" Trinity Immigration Initiative International Conference, Dublin, 30.6.-3.7.2010.
- Mesarić Žabčić, R., *Festivals in Diaspora as connection with Croatian migrant communities with their homeland: example film festival in Melbourne, Australia*, Journey of Expression VIII: Celebrating through Times of Crisis: Prospects and Potential for Tourism, Festivals and Cultural Events, Copenhagen, 11.-12.9.2010.
- Klemić Bogadi, S., Spevec, D., *Demographic and socio-spatial changes in urban regions – the case of Croatia*, EUGEO 2009. – "Challenges for the European Geography in the 21st

Century", Second International Congress on the Geography of Europe, Bratislava, 13.-16.8.2009.

Heršak, E., Nikšić, B., *Some Aspects of War and Migration (the Croatian Case)*, Conflict and Migration: the Georgian-Abkhaz Case in the European Context (Heinrich Böll Stiftung), Istanbul, 18.-19. 06. 2008.

Klempić Bogadi, S., Spevec, D., *The transformation of housing and household structure in Croatian cities*, International Conference Socio-demographic change of European cities and its spatial consequences, Leipzig, 14.-16.4.2008.

Također, u obrascu Samoanalize konferencije se dijele na one održane u Hrvatskoj i u inozemstvu bez ostavljanja mogućnosti da se međunarodne konferencije mogu održavati i u Hrvatskoj. Bitno je istaknuti da su u evaluiranom razdoblju istraživači Instituta sudjelovali u radu međunarodnih znanstvenih konferencija koje su se održavale u Hrvatskoj, a razina njihove kvalitete bila je jednaka kao i u slučaju konferencija održanih u inozemstvu. Primjerice:

S. Božić, S. Kuti, Memories as Constituents of Transnational Social Spaces, *Re-Thinking Humanities and Social Sciences 2012 - The Politics of Memory*, Zadar, 6.-9.9.2012., University of Zadar

S. Božić, S. Kuti, Transnational Social Space as Hyperterritory, *Re-Thinking Humanities and Social Sciences; The Zone and Zones - Radical Spatiality in our Times*, Zadar, 1.-4.9.2011., University of Zadar

S. Klempić Bogadi, S. Podgorelec, Changes in Small Island Communities – The Example of the Island of Zlarin, *4th Conference of the Adriatic Forum "Geopolitical Issue of the Adriatic – Yesterday, Today, Tomorrow"*, Zadar, 16.-18. 9. 2011., Department of Geography University of Zadar, International Geographical Union – Political Geography Commission, Croatian Geographical Society

J. Čačić Kumpes, M. Gregurović, Interculturality and ethnic diversity in interdisciplinary perspective, *International Conference "Sociology and Interdisciplinarity: Central and South East European Perspectives"*, Zadar, 8.-10. 5. 2008., Croatian Sociological Association (pod okriljem International Sociological Association).

Isto tako nije točna tvrdnja ni da „Povjerenstvo nije dobilo objašnjenje na osnovu čega je Institut dobio pravo korištenja oznake 'Izvršnost u istraživanju' (*HR Excellence in Research*) 2011.“ s obzirom da se objašnjenje nalazi u dokumentu Samoanalize na str. 14 (tj. str. 13 u verziji na engleskom jeziku). Dakle, IMIN je pravo uporabe oznake „Izvršnost u istraživanju“ dobio 18. svibnja 2011. nakon provedenog postupka interne samoanalize i izrade Akcijskog plana prema standardnim napucima Europske komisije. U prilogu samoanalize dostavljeni su aktualni Akcijski plan kao i Izvješće koje smo dužni podnositi Europskoj komisiji periodično i to smo redovito i činili. Predstavnik Europske komisije 28. svibnja 2013. obavijestio je IMIN putem e-pošte da je prihvaćeno naše redovito izvješće o Samoprocjeni Strategije ljudskih resursa za istraživače (za 2012.). Moramo naglasiti da smo dokumente (Akcijski plan i Izvješće) na hrvatskom i engleskom jeziku priložili u elektroničkoj (na CD-u) i tiskanoj verziji prilikom slanja dokumenta Samoanalize Agenciji za znanost i visoko obrazovanje. Ujedno, za

vrijeme posjete Stručnog povjerenstva IMIN-u, tijekom završnog dijela sastanka s Upravom, postavljeno nam je pitanje o trajnosti prava korištenja oznake „Izvrsnost u istraživanju“ pri čemu je Povjerenstvu objašnjeno na što se oznaka odnosi (prije svega na područje razvoja ljudskih resursa u duhu Europske povelje za istraživanje i Kodeksa o novačenju istraživača – *European Charter for Researchers and The Code of Conduct for Recruitment of Researchers*), da se reevaluacija provodi periodično, oznaka se jednako tako može izgubiti ako se ne ispune planirani zadaci i ne zadovolje traženi uvjeti. Usto, tiskani primjerak izvještaja stajao je cijelo vrijeme posjeta na stolu ispred Povjerenstva i na to smo im, pri objašnjenju, skrenuli pažnju. Zadovoljstvo nam je ponoviti da smo bili drugi od svih instituta, a prvi društveni institut u Hrvatskoj koji je dobio pravo korištenja oznake „Izvrsnost u istraživanju“.

2. PRODUKTIVNOST ZNANSTVENOG ISTRAŽIVANJA

Iako je rad Instituta u ovome dijelu pozitivno ocijenjen, nije točno, kao što je dokazano u prethodnom poglavlju, da znanstvenici Instituta sudjeluju u „lokalnim seminarima“ (Izvješće, str. 8). Nije jasno iz čega su članovi Povjerenstva stekli taj dojam s obzirom da se u Samoanalizi navodi samo podatak o sudjelovanju na znanstvenim konferencijama održanim u inozemstvu i u Hrvatskoj, što se nikako ne smije izjednačavati s „lokalnim seminarima“.

Preporuka Povjerenstva da bi broj domaćih („national“) znanstvenih projekata mogao biti veći s obzirom na broj znanstvenika ne uvažava kontekst evaluiranog razdoblja s obzirom da je u vrijeme prijave i dodjele projekata IMIN zapošljavao znatno manje istraživača (izabranih na znanstvena radna mjesta: 2006. 9 istraživača u znanstvenim zvanjima, 2007. 11 istraživača, 2008. 12 istraživača, 2009. 13 istraživača, 2010. 12 istraživača itd.).

Također nije jasno kako je Povjerenstvo došlo do informacije da je u Hrvatskoj moguće prijaviti disertaciju koja se temelji na prethodno objavljenim člancima (Izvješće, str. 8). Prema našim saznanjima u okviru poslijediplomskih sveučilišnih (doktorskih) studija u područjima društvenih i humanističkih znanosti nisu predviđeni modeli disertacija na temelju već objavljenih članaka (vidi npr. http://www.ffzg.unizg.hr/socio/PDSS/PDSS_Program.pdf). Usto, uopće nije jasno na koji bi način ta mogućnost mogla pozitivno utjecati na razinu produktivnosti znanstvenika. Prema našoj prosudbi mogla bi jedino olakšati stjecanje doktorata znanstvenim novacima.

3. UTJECAJ I ZNAČAJ ZNANSTVENOG ISTRAŽIVANJA

3.1. Prijenos rezultata istraživanja u društvo

Nije točna tvrdnja Povjerenstva o „nedostatku stvarnog sudjelovanja u kreiranju politika“ (Izvješće, str. 8). U Samoanalizi je to jasno obrazloženo na str. 64-65 (eng. verzija), str. 63 (hrv. verzija):

Putem komentara i sugestija u više navrata u promatranom razdoblju od 2008. do 2012. Institut je sudjelovao u procesu izrade sljedećih dokumenata:

"Strategije migracijske politike Republike Hrvatske za 2007./2008. godinu", a u 2012. godini i (Nacrta prijedloga) "Migracijske politike Republike Hrvatske za razdoblje 2013-2015."

Predstavnik Instituta je kao aktivni član uključen u "Radnu skupinu za operativnu provedbu zadaća Stalnog povjerenstva za provedbu integracije stranaca u hrvatsko društvo", koju koordinira Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina Vlade Republike Hrvatske.

Predstavnice Instituta sudjelovale su u izradi Strategije o odnosima Republike Hrvatske s Hrvatima izvan Republike Hrvatske.

Predstavnik Instituta bio je član Radne skupine za izradu Strategije Republike Hrvatske o odnosima prema Hrvatima u Republici Srbiji, koju su radili Institut i Hrvatska Matica iseljenika kao prijedlog Državnom uredu za Hrvate izvan Republike Hrvatske.

Predstavnik Instituta je ispred OSCE-a 2012. imenovan za međunarodnog konzultanta za Strategiju nacionalnih manjina Bosne i Hercegovine.

Predstavnica Instituta imenovana je za članicu Savjeta za rad, aktivno starenje i zapošljavanje (SRAZ) pri Ministarstvu rada i mirovinskoga sustava (od veljače 2013.).

Institut je tijekom 2011.–2012. sudjelovao u javnoj raspravi o izradi Migracijske politike Republike Hrvatske kao i Integracijske politike za strance u Republici Hrvatskoj putem komentara, prijedloga i amandmana na predložene tekstove politika.

Institut potiče pozicioniranje i građenje autoriteta u procesima donošenja odluka relevantnih za društveni razvoj putem javnih nastupa u medijima, dostavljanja elaborata tijelima državne uprave, putem dostavljanja komentara na prijedloge važnih strateških dokumenata i putem organiziranja okruglih stolova ili foruma te znanstvenih konferencija o temama koja se tiču migracija, etničnosti, nacionalnomanjinske i iseljeničke problematike.

Osim navedenog u Samoanalizi treba istaknuti i sljedeće:

Predstavnica Instituta imenovana je u Savjet Vlade RH za Hrvate izvan Republike Hrvatske kao predstavnica svih znanstvenih institucija koje u svom djelokrugu rada imaju istraživanje hrvatskih dijasporских zajednica u svijetu.

Predstavnica Instituta imenovana je u organizacijski odbor Hrvatskih svjetskih igara (HSI), najznačajnijem projektu Hrvatskog svjetskog kongresa (HSK), nestranačke nevladine udruge čija je zadaća povezivanje svih Hrvata i Hrvatica, hrvatskih udruga i ustanova izvan domovine.

Predstavnik Instituta član je Nacionalnog vijeća za otoke.

Predstavnik Instituta bio je voditelj demografskog dijela izrade Prostornog plana Primorsko-goranske županije.

IMIN je ponovo i 2013. aktivno sudjelovao u kreiranju „Migracijske politike Republike Hrvatske za razdoblje 2013.-2015.“ te „Akcijskog plana za uklanjanje prepreka u ostvarivanju pojedinih prava u području integracije stranaca za razdoblje od 2013. do 2015. godine“.

Nadalje, Povjerenstvo je za kriterij „znanstvena organizacija ima sposobnost da prepozna i potakne društvenu potražnju za svojim aktivnostima“ (3.2.5.) IMIN-u dalo ocjenu 2 (dovoljan) što smatramo neprihvatljivim. Institut je potaknuo brojne manjinske organizacije na suradnju sa znanstvenicima iz IMIN-a, dakle uspjeli smo „potaknuti potražnju za našim aktivnostima“. Nabrojat ćemo samo neke:

- Srpsko narodno vijeće – suradnja prilikom objave publikacije o Srbima u Hrvatskoj
- Zajedničko vijeće općina Vukovar – suradnja prilikom istraživanja vrijednosnih stavova Hrvata odnosno Srba
- Vijeće srpske nacionalne manjine Splitsko-dalmatinske županije – suradnja na projektu *Migracije i Prvi svjetski rat u Dalmaciji*
- Srpsko kulturno društvo Prosvjeta – suradnja prilikom izrade znanstvenih članaka
- Zajednica Ukrajinaca Republike Hrvatske – suradnja na izradi knjige „Svakodnevni život Ukrajinaca u Lipovljanima“
- Talijanska Unija – Zajednica Talijana Grada Zagreba – suradnja na izradi publikacije „Talijani u Zagrebu“
- Savez Rusa Hrvatske – suradnja na izradi publikacije „Rusi u Hrvatskoj“
- Bošnjačka nacionalna zajednica Hrvatske – suradnja na više prezentacija i znanstvenih skupova (u kojima su stručnjaci iz IMIN-a bili organizatori ili zajednički sudjelovali)

- Bošnjačka nacionalna zajednica Grada Zagreba i Zagrebačke županije – suradnja na više prezentacija te znanstvenih skupova (u kojima su sudjelovali stručnjaci iz IMIN-a)
- Udruga za očuvanje vlaškog/žejanskog jezika – suradnja na izradi znanstvenih radova
- Vijeće slovenske nacionalne manjine Varaždinske županije i SKD Nagelj Varaždin – izrada prezentacije Migracije Slovenaca na područje Varaždinske županije od 16. stoljeća do danas
- Vijeće rusinske nacionalne manjine općine Bogdanovci – Suradnja Instituta s općinom Bogdanovci na projektu *Da se ne zaboravi* za očuvanje običaja i tradicija triju naroda na području općine Bogdanovci.

Osim toga, IMIN je bio uključen, kako smo već napisali ranije, u izradu migracijske i integracijske politike, a predstavnicima je kao članica *Savjeta za rad, aktivno starenje i zapošljavanje (SRAZ)* pri Ministarstvu rada i mirovinskoga sustava sudjelovala u izradi *Smjernica za provedbu mjera aktivne politike zapošljavanja*.

Povjerenstvo Institutu zamjera i “nedostatak bilo kakvog formalnog ili trajnog partnerstva s vanjskim dionicama” (Izvješće, str. 8), što također nije točno. U Samoanalizi je ova točka detaljno objašnjena na str. 64-65 (verzija na engleskom jeziku), tj. str. 61-62 (hrv. verzija):

Institut za migracije i narodnosti surađuje sa sljedećim organizacijama civilnog društva: Srpski demokratski forum (istraživanje pitanja udjela nacionalnih manjina u lokalnoj vlasti); Centar za mirovne studije (istraživanje problematike azila i nezakonitih migracija u Hrvatskoj); suradnja s nacionalnomanjinskim organizacijama civilnog društva u vidu pomoći u istraživanju položaja nacionalnih manjina u Hrvatskoj (npr. Ukrajinska zajednica Republike Hrvatske, Nacionalna zajednica Rusa Republike Hrvatske).

Opći cilj suradnje je strateško partnerstvo, multisektorsko umrežavanje te razmjena znanja i iskustava.

*Institut za migracije i narodnosti surađuje s predstavnicima građana u vlasti. Ta je suradnja ostvarena sa sljedećim predstavnicima: Općina Bogdanovci (na projektu *Da se ne zaboravi*), Vijeća srpske, romske, crnogorske, makedonske, albanske, češke, mađarske, slovenske, bošnjačke nacionalne manjine grada Zagreba za potrebe istraživanja za knjigu Nacionalne manjine grada Zagreba, Grad Požega (potpisan je Ugovor o suradnji, kojim se Institut obavezuje provoditi istraživanja iz problematike unutarnjih migracija, nacionalnih/etničkih manjina i etničnosti, te organizirati znanstvene skupove i objavljivati radove, dok je istovremeno Grad Požega Institutu dodijelio prostor za znanstvene aktivnosti u Požegi), Općina Popovača (izrada monografije o Talijanima u mjestu Ciglenica), Grad Sinj (organizacija znanstvenog skupa „Život i djelo dr. Tihomila Rađe”), Grad Zagreb (rad na analizi etničkog poduzetništva u Gradu Zagrebu, CLIP Modul 4).*

Cilj suradnje s predstavnicima građana u vlasti je pružiti informacije temeljene na znanstvenim istraživanjima koje mogu poslužiti kao temelj donošenja javnih politika i upravnih mjera na lokalnoj, regionalnoj i državnoj razini.

Institut za migracije i narodnosti surađuje s javnim ustanovama. Među njima je Agencija za odgoj i obrazovanje s kojom je Institut ostvarivao suradnju na stručnom projektu „Learning Migration: Equality in Education”, Comenius 3 Network (2005. – 2008.). Postoji suradnja i na prijavama novih projekata (RC-IC: REGIONAL COLLABORATION as an efficient instrument for sustaining and enhancing INTERCULTURAL COMPETENCE – 2012 /projektu nije odobreno financiranje; Equity in Education – Targeted Concepts for Enhancing Active Citizenship Approaches – 2013 /u evaluaciji/).

Cilj suradnje s javnim ustanovama je ostvarivanje zajedničkih projekata sa svrhom unapređivanja znanstveno-istraživačkog rada i umrežavanje s drugim sektorima te međusektorska mobilnost.

Uz navedeno dodali bismo i suradnju s Gradom Šibenikom s kojim je potpisan Ugovor o suradnji te je IMIN-u dodijeljen na korištenje prostor za znanstvene aktivnosti na otoku Zlarinu.

Osim toga IMIN ima višedesetljetnu suradnju s Hrvatskom maticom iseljenika na planu znanstvene i stručne suradnje.

3.2. Međunarodni utjecaj

Kako što je Povjerenstvu „iznimno žao što je moralo dati najnižu ocjenu za sve stavke pod točkom 3.4“ (Izvješće, str. 8), nama je iznimno žao što smo propustili prevesti naslove naših najznačajnijih radova na engleski jezik što bi bez sumnje rezultiralo većim razumijevanjem našeg rada i doprinosa. Također, prilikom ispunjavanja obrasca Samoanalize vodili smo se strukturom predloženog obrasca, ne uzimajući u dovoljnoj mjeri u obzir strukturu dokumenta „Načela i kriteriji vrednovanja znanstvenih organizacija u Republici Hrvatskoj“ pa su i zbog toga pojedini segmenti našeg rada ostali nedovoljno objašnjeni.

S obzirom da ne želimo da se podrazumijeva da nismo željeli napraviti takav „minimalni trud“, kako je to ocijenilo Povjerenstvo, radove smo preveli i prilažemo ih ovdje:

1. Babić, Dragutin; Škiljan, Filip; Župarić-Iljić, Drago (2012). *Nacionalne manjine u Zagrebu: položaj i perspektive / National minorities in Zagreb: position and perspectives*. Zagreb: Plejada.
2. Božić, Saša (ur., 2012). *Institucionalizacija hrvatske dijaspor. Oblici migrantskog udruživanja – primjeri iz Europe, Južne Amerike i Australije / Institutionalisation of Croatian diaspora. Forms of migrant sociation - examples from Europe, South America and Australia*. Zagreb: Jesenski i Turk, Hrvatsko sociološko društvo.
3. Klempić Bogadi, Sanja i Podgorelec, Sonja (2011). Sociogeografske promjene u malim otočnim zajednicama – primjer otoka Zlarina / Socio-geographic changes in small island communities - the example of the Island of Zlarin, *Geoadria*, 16(2): 189-209.
4. Kutli, Simona i Božić, Saša (2011). Analitičke dimenzije za istraživanje transnacionalnih aktivnosti: primjer kineskih migranata u Hrvatskoj / Analytical Dimensions for the Research of Transnational Activities: An Example of Chinese Migrants in Croatia, *Revija za sociologiju*, 41(3): 315–340.
5. Nejašmić, Ivo i Mišetić, Roko (2010). Sintetični pokazatelj demografskih resursa: doprinos tipologiji hrvatskog prostora / Synthetic indicator of demographic resources: contribution of the typology of Croatian territory, *Hrvatski geografski glasnik*, 72(1): 49-62.
6. Lajić, Ivan (ur., 2010). *Migracije i regionalni razvoj Hrvatske / Migration and Regional Development in Croatia*. Zagreb: IMIN.
7. Šram, Z. (2010). Etnocentrizam, percepcija prijetnje i hrvatski nacionalni identitet / Ethnocentrism, Threat Perception, and Croatian National Identity, *Migracijske i etničke teme*, 26 (2): 113-142.

8. Lajić, Ivan i Bara, Mario (2009). *Ratovi, kolonizacije i nacionalna struktura Slavonije u dvadesetom stoljeću* / Wars, colonizations and ethnic structure of Slavonia in 20th century. Zagreb: IMIN.
9. Spevec, Dubravka i Klempić Bogadi, Sanja (2009). Croatian Cities under Transformation: New Tendencies in Housing and Segregation, *Tijdschrift voor Economische en Sociale Geografie*, 100(4): 454-468.
10. Mlinarić, Dubravka (2009). Emigration Research in Croatia: An Overview, u: Ulf Brunnbauer (ur.). *Transnational Societies, Transterritorial Politics: Migrations in the (Post)-Yugoslav Region, 19th-21st Century*. München: R. Oldenbourg Verlag: Südosteuropäische Arbeiten, 169-191.
11. Klempić Bogadi, S., Podgorelec, S. (2009). Ostarjeti u gradu – primjer Zagreba / Growig old in a city – The case of Zagreb, *Sociologija i prostor*, 47 (3), 241-262.
12. Babić, Dragutin (2008). *Suživot Hrvata i Srba u Slavoniji: (re)konstrukcija multietničkih lokalnih zajednica nakon ratnih sukoba* / The Coexistence of Croats and Serbs in Slavonia: (re)construction of multiethnic local communities after the war conflict. Zagreb: Golden Marketing – Tehnička knjiga.
13. Podgorelec, Sonja (2008). *Ostarjeti na otoku: kvaliteta života starijega stanovništva hrvatskih otoka* / Growing old on an island: the quality of life of elderly populations on Croatian islands. Zagreb: IMIN.
14. Čačić-Kumpes, Jadranka i Kumpes, Josip (2008). Interkulturni pristup etničkoj različitosti i etničke manjine: uvodno razmatranje na primjeru Hrvatske, Norveške i Slovenije / An Intercultural Approach to Ethnic Diversity and Ethnic Minorities: Introductory Thoughts Based on the Example of Croatia, Norway and Slovenia, *Razprave in gradivo / Treatises and Documents*, 56-57: 212–233.
15. Lazanin, Sanja (2008). Etničke i konfesionalne skupine u istočnoj Slavoniji i zapadnom Srijemu u 18. i početkom 19. stoljeća / Ethnic and Religious Groups in Eastern Slavonia and Western Srijem in the 18th and Early 19th Century, *Razprave in gradivo / Treatises and Documents*, 56-57: 190-211.

S druge strane, nije točna ni sljedeća tvrdnja Povjerenstva da potpuno nedostaju (u engleskoj verziji ocjene „are absent“) bilo kakvi oblici međunarodne suradnje poput međunarodne mobilnosti, gostujućih doktoranada, međunarodnog umrežavanja i da je „profil Instituta izrazito ograničen na nacionalne okvire“ (Izvješće, str. 8).

Kao što je istaknuto u obrascu Samoanalize (str. 81-84 engl. verzija, str. 79-81 hrv. verzija), postoje brojni dokazi oblika međunarodne suradnje u evaluiranom razdoblju te ih ovdje ponovno navodimo:

2012.

U siječnju je prijavljen projekt *Stressing Out in Post-socialism* National Geographic Society Committee for Research and Exploration (Washington, USA) u suradnji s Institutom za društvena istraživanja iz Beograda. Projekt se trenutno nalazi u drugoj fazi evaluacije.

Institut je sudjelovao, kao jedan od projektnih partnera, u prijavi projekta na natječaj Key Activity 4 Multilateral Projects (Life long learning – sektorski program Comenius). Projektu nije odobreno financiranje.

Projekt *Stress of Modernity and Western Balkan Youth* predan je na natječaj Wenner-Gren Foundation for Anthropological Research (NY, USA) u suradnji s Institutom za društvena istraživanja iz Beograda. Prijava je poslana početkom 2012.

Istraživačica Simona Kuti sudjeluje u međunarodnom projektu *Riding the Migration Flows: Immigration, Labour Economics, Social-Cultural Integration in the Province of Teramo* (u sklopu dionice *The Migration Flows in the Euro-Adriatic Region*; voditelj prof. dr. sc. Emilio Cocco) koji je započeo 2012. godine. Glavni koordinator projekta je Università degli Studi di Teramo, a ostali partneri su: LUMSA, Roma; Università degli Studi di Napoli Federico II; Sapienza – Università di Roma; Università di Macerata; European University Institute, Firenze; Sveučilište u Zadru. Projekt financira fondacija TERCAS (Fondation of the Bank of the Province of Teramo) kao dio programa "Excellence in Research 2011".

2011.

Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta odobrilo je financiranje projekta *Croatia and Serbia: Ethnic and Migration Issues* u sklopu bilateralnog istraživačkog programa Hrvatska – Srbija. Partner na projektu je Institut društvenih nauka iz Beograda.

Institut je kao partner sudjelovao u prijavi projekta *Electronic Migration Policy Modelling* na natječaju *Small or medium-scale focused research project*. Koordinator projekta bio je austrijski partner Cellent AG. Projekt je prijavljen na natječaj FP7 Cooperation ICT. Glavni koordinator je austrijska tvrtka Cellent AG. Nažalost, projekt nije odobren, no prijedan je evaluacijski prag.

Institut je kao partner sudjelovao u prijavi projekta *European Citizen and Migration – Dialogue and Deliberation* u okviru programa *Europe for Citizens*. Koordinator projekta bio je francuski partner Centre de Culture Europeenne. Projektu nije odobreno financiranje, ali je koordinator projekta obavijestio Institut da će ponovo poslati prijavu na natječaj. Institut je u listopadu, kao jedan od partnera, sudjelovao u prijavi projekta *The European Policy network on the education of children and young people with migrant background*. Koordinator je bio University of Hanover, no nažalost projektu nije odobreno financiranje.

2010.

U svojstvu koordinatora Institute for Political Science, Faculty of Social Sciences, University of Vienna prijavio je u veljači 2010. godine u okviru programa *Research Cooperation and Networking between Austria and South Eastern Europe* projekt *Transforming National Identities through Europeanization? Formation and Changes of National Identities in the Context of Europeanization in Bosnia-Herzegovina, Croatia and Serbia (2000-2010)*. Institut je sudjelovao kao partner u prijavi. Nažalost, projektu nije odobreno financiranje, no uspostavljena je suradnja s koordinatorom.

U travnju 2010. Institut je u statusu Pridruženog partnera sudjelovao u prijavi kolaborativnog projekta *Ethnic Attitudes, Political Beliefs, Value Orientations and Personality Traits: A Comparative Analysis of South-Eastern and Western Citizens in Europe*. Projekt je prijavljen na natječaj European Science Foundation EUROCORES – EuroUnderstanding. Koordinator projekta je Pedagoški fakultet Sveučilišta Konstantina Filozofa u Nitri iz Slovačke. Nažalost, projektu nije odobreno financiranje.

Istraživači Margareta Gregurović, Josip Kumpes i Sanja Lazanin sudjelovali su u međunarodnom projektu *The Challenges of Europeanisation: Mediating between National and European Identities in South Eastern Europe (SEUM)* (voditeljica za Hrvatsku Jadranka Čačić-Kumpes, Sveučilište u Zadru) 2010 2011. Koordinator projekta bio je Department of Political Science, University of Vienna. Ostali partneri su: University of Ljubljana, Department of Sociology, Slovenija; Euro-Balkan Institute for Social and Humanities Research, Makedonija; University of Belgrade, Department of Sociology, Srbija; Sveučilište u Zadru, Odsjek za sociologiju, Hrvatska. Projekt financira Austrian Science and Research Liason Office. Projekt SEUM proučava povezanost procesa integracije i nacionalnih(ističkih) reakcija na europeizaciju u Južnoistočnoj Europi. Opširnije na <http://www.seumproject.eu/>.

Dr. sc. Irena Martinović Klarić poslala je prijavu interdisciplinarnog znanstvenog projekta pod nazivom *Lost in the Supermarket: Investigating Modernity Competence in South Eastern European Youth* na natječaj ERC Starting Independent Research Grant-a, koji se provodi u sklopu Sedmog okvirnog programa (ERC-2011-StG). Projekt je ušao u zadnji krug vrednovanja, ali nije dobio financiranje.

2009.

Početkom 2009. Institut je inicirao podnošenje prijave međunarodnog kolaborativnog projekta *Dissolution of Multinational States: Rhetoric of Borders in „New Europe“ in Comparative Perspective (NEUBORDERS)*. Projekt je prijavljen u travnju na natječaj *Humanities in the European Research Area (HERA)* koje je provodila Europska zaklada za znanost. Institut je oformio konzorcij od 6 partnera: Institutum Studiorum Humanitatis (ISH) Slovenija (koordinator), Department of Human Geography, Stockholm University, Švedska, Department of Middle Eastern and Asian Studies, Estonian Institute of Humanities, Tallinn University, Estonija, University of Utrecht, Nizozemska, UCL School of Slavonic and East European Studies, Velika Britanija i Filozofski fakultet, Sveučilište u Splitu. Projektni prijedlog nije izabran za daljnju selekciju (izvještaj evaluatora od 4. lipnja 2009.).

Nakon objave natječaja za program Cooperation u sklopu Sedmog okvirnog program za područje društvenih i humanističkih znanosti (FP7-SSH-2010) Institut je poslao četiri projektne ideje u formi Partner search forma preko Nacionalne kontakt točke za SSH u Hrvatskoj. Istraživačice projektne ideje *Borders, identities, citizenry: „Greater Europe“ in making (FP7-SSH.2010.5.2-1 European Identities: Inner and outer perceptions of Europe and the EU)* najdalje su došle u razvoju projekta i traženju partnera, no do same prijave nije došlo zbog problema oko formiranja konzorcija.

U listopadu 2009. IMIN je sudjelovao u prijavi projekta *Bridge over Danube* u statusu Pridruženog partnera u sklopu IPA prekograničnog programa Hrvatska – Srbija. Vodeći partner bio je NIU Hrvatska riječ iz Subotice, Srbija. Drugi partner na projektu bilo je Vijeće nacionalnih manjina iz Vukovara. Projektu nije odobreno financiranje.

2008.

Istraživači IMIN-a surađivali su na međunarodnim Comenius 3 Network projektima u okviru Socrates programa koji je financirala Opća uprava za obrazovanje i kulturu Europske komisije (DG Education and Culture of the European Commission). Institut je bio koordinator hrvatskoga dijela Comenius 3 Network projekata *Migration and Intercultural Relations (2002-2005)*, voditeljica za Hrvatsku bila je Ružica Čičak-Chand, kao i *LearningMigration – Learning about migration and intercultural relations in school and teacher training (2005-2008.)*. U okviru navedenih projekata voditeljica Čičak-Chand sa suradnicima IMIN-a i Sveučilišta u Stavangeru koji je bio koordinator projekta (prof. Dan D. Daatland i drugi) organizirala je nekoliko norveško-hrvatskih seminara u Zagrebu, zadnji 2007. pod naslovom *Human Rights, Migration, Intercultural Dialogue* (organizaciju seminara financirali su Norveško ministarstvo vanjskih poslova i Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa Republike Hrvatske). Comenius 3 EU projekt *LearningMigration – Learning about migration and intercultural relations in school and teacher training (2005-2008.)* uključivao je 13 europskih zemalja, a organizacijski je povezivao aktivnu suradnju istraživačkih instituta, lokalnih škola, pedagoških institucija i institucija obrazovnih vlasti u svakoj zemlji. Glavni cilj ove mreže bio je uspostaviti efikasnu suradnju između različitih institucija u području migracija i interkulturnih odnosa. Opširnije na <http://www.learningmigration.com/lm/>.

Također, već na razini projektnih partnera dosadašnjih projekata Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta vidljiva je međunarodna suradnja: primjerice partneri iz Slovenije i Norveške na projektu „Interkulturni pristup etničkoj različitosti i identitet: Hrvatska – Europa“, partneri iz Portugala i Australije na projektu „Transnacionalne migracije – izazovi hrvatskom društvu“, te iz Rusije na projektu „Istraživanje migracijskih i etničkih pojava i sistematizacija pojmova“.

Kao što smo već ranije istaknuli, časopis MET ima međunarodno uredništvo, izdavački savjet i recenzente te IMIN redovito razmjenjuje časopis s 39 stranih institucija.

Kako bismo dokazali da ulažemo napore u osnaživanje međunarodne vidljivosti Instituta u prijavljivanju novih projekata, posebice inozemnih, ovdje ćemo navesti nove projekte i suradnje započete u 2013.

Prije svega to su dva međunarodna projekta u kojima je IMIN partner od 2013. godine, a koja nisu bila obuhvaćena Samoanalizom:

„Integration Policy: Who Benefits? The development and use of indicators in integration debates“, u trajanju od 01.11.2013. do 30.04.2015., a nositelji projekta su: CIDOB Foundation, Barcelona Centre for International Affairs (Španjolska) i Migration Policy Group (MPG), Bruxelles (Belgija); fond: European Integration Fund (EIF)

„European Web Site on Integration“ (Migration Policy Group (Bruxelles)); istraživačica IMIN-a je nacionalni koordinator za Hrvatsku, [www.ewsi.eu](http://ec.europa.eu/ewsi/en/info_sheet.cfm?ID_CSHEET=140); http://ec.europa.eu/ewsi/en/info_sheet.cfm?ID_CSHEET=140

Naglašavamo da su oba projekta spomenuta evaluatorima prilikom njihovog posjeta Institutu.

Ujedno, 2013. potpisan je i ugovor o međunarodnoj suradnji Instituta s Ministarstvom vanjskih poslova i europskih integracija Crne Gore oko zajedničkog istraživanja hrvatske i crnogorske zajednice u Argentini. Prijavljena je i znanstveno-tehnološka suradnja sa Slovenijom – Institut za slovensko izseljenstvo in migracije ZRC SAZU, Ljubljana, Slovenija, *Kulturna produkcija Hrvata u Sloveniji i Slovenaca u Hrvatskoj*, te projekt *Holokaust nad Romima* (partner: Institut za narodnostna vprašanja, Ljubljana, Slovenija).

U tijeku su pregovori oko definiranja ugovora prema kojem IMIN ulazi u konzorcij „Mediterranean 2030“ koji je jedan od tri programa CALAME projekta (Cooperative for the Action and Linkage between the Actors of the Mediterranean Economy).

Usto, istraživači i istraživačice IMIN-a ostvarili su više individualnih sudjelovanja u međunarodnim projektima koji mogu ojačati međunarodnu vidljivost IMIN-a i potencirati buduću projektnu suradnju na razini institucija. Primjerice:

Snježana Gregurović sudjelovala je kao suradnica s European Institute of the Mediterranean – (IEMed) u „Euromed survey of experts and actors – Rethinking Euromed policies in a changed Mediterranean“ (lipanj, 2013.) – rezultati istraživanja publicirani u istoimenoj knjizi.

U suradnji s istraživačima s Norwegian University of Science and Technology, Trondheim (prof. dr. Marko Valenta i dr. sc. Žan Štrabac) Snježana Gregurović sudjelovala je u terenskom istraživanju u Istri (veljača 2013.) – „Ethnic groups and a dynamic of boundary-making among co-ethnics in Croatian Istria“ koje će rezultirati zajedničkom knjigom.

Simona Kuti kao suradnica za Hrvatsku surađuje na dva međunarodna znanstvena projekta koji se izvode pri European University Institute (Migration Policy Centre), Firenca, Italija:

CARIM East – Consortium for Applied Research on International Migration (European University Institute, Firenze – Migration Policy Centre; Centre of Migration Research (CMR), University of Warsaw, 2013.)

Researching Third Country Nationals' Integration as a Three-way Process - Immigrants, Countries of Emigration and Countries of Immigration as Actors of Integration (INTERACT), (European University Institute, Firenze – Migration Policy Centre; CEDEM (Center for Ethnic and Migration Studies, Universite de Liege); GRITIM (Interdisciplinary

Research Group on Immigration, Universitat Pompeu Fabra, Barcelona); Migration Policy Institute Europe, Brussels, 2013. – 2014.)

Suprotno tvrdnji Povjerenstva da nema „međunarodnog umrežavanja“ (Izvješće, str. 7) ističemo i članstvo IMIN-a u međunarodnim znanstvenim mrežama iz područja djelatnosti Instituta: ALF – *Anna Lindh Foundation* i AEMI (*Association of European Migration Institutions*, mreže koja okuplja europske istraživačke institucije u području migracijskih studija), a u dogledno vrijeme aplicirat ćemo za članstvo u IMISCOE – *International Migration, Integration and Social Cohesion* istraživačkoj mreži.

Dugogodišnja kontinuirana međunarodna suradnja Instituta ostvaruje se i sudjelovanjem u organizaciji i radu međunarodnog poslijediplomskog tečaja „*Divided Societies*“ u Dubrovniku. Kako je navedeno u Samoanalizi na str. 60 (engl. verzija) tj. str. 58-59 (hrv. verzija):

Više znanstvenika i znanstvenih novaka predavalo je na poslijediplomskim tečajevima „Divided Societies“, Inter University Center, Dubrovnik (Čičak-Chand, Heršak, Mežnarić, Mlinarić, Kuti). Dapače, istraživači Instituta od 1991. (Silva Mežnarić, a od 2010. članica organizacijskog odbora je znanstvena novakinja Simona Kuti) vode poslijediplomski tečaj „Divided Societies“ u IUC Dubrovnik u suradnji s profesorima s University of British Columbia (Kanada), Simon Fraser University (Kanada), Wayne State University (Detroit, SAD), University of Teramo (Italija), York University (Toronto) i Instituta za narodnosna vprašanja (Ljubljana, Slovenija) koji sadržava predavačke programe za mlade istraživače i poslijediplomske studente iz Hrvatske, Europske unije, Jugoistočne Europe i Sjeverne Amerike. U pripremi predavanja suradnici Instituta koriste se istraživanjima IMIN-a. Tečaj je prema evaluacijama studenata i uprave među najbolje posjećenim i najbolje ocijenjenim poslijediplomskim tečajevima IUC-a.

Međunarodnu prepoznatljivost moguće je pratiti i preko zahtjeva stranih znanstvenih časopisa za recenziranjem radova od strane znanstvenika IMIN-a, a bitno je istaknuti i da je Anđelko Milardović bio međunarodni evaluator rada znanstvenih institucija te da je Sonja Podgorelec višegodišnji recenzent međunarodnih znanstvenih projekata prijavljenih na The Rothschild Foundation (Hanadiv) Europe (Academic Jewish Studies in Europe Grant; Archives and Libraries Grant).

Naposljetku, pod točkom 3.4. navodi se da su (doktorski) „studenti slabo međunarodno orijentirani, da nemaju ambicija u tom pogledu te da ih gotovo isključivo zanima karijera u nacionalnom sustavu znanosti“ (Izvješće, str. 9, tj.: „It was, however, striking that students did not have a strong international orientation or ambition and only hoped for recruitment into a local 'flat' career“). Povjerenstvo je potpuno pogrešno protumačilo ono o čemu je razgovarano na sastanku sa znanstvenim novacima. Dobivanje stalnog zaposlenja u znanosti (što je bila donedavna praksa) i (na sastanku spomenute) obiteljske obaveze ni na koji način ne sprečavaju mlade istraživače u dodatnom obrazovanju i usavršavanju u inozemstvu. Naime, znanstveni novaci u IMIN-u imali su više sudjelovanja i izlaganja na međunarodnim znanstvenim skupovima. Također, većina njih ima iskustva studiranja, dužeg ili kraćeg studijskog, nerijetko i stipendijskog boravka na međunarodnim sveučilištima i institutima u svrhu specijalizacije i usvajanja novih iskustava koja koriste svakodnevno i u svom radu u IMIN-u. Dvoje su stekli i inozemne magisterije. Sve ovo upućuje na dostatnu mobilnost znanstvenih novaka, budućih mladih znanstvenika, koja će se poticati i u njihovom post-doktorskom statusu.

4. UČINKOVITOST I RACIONALNOST ZNANSTVENE ORGANIZACIJE

4.1. Strateški plan

Tvrdnje Povjerenstva da znanstveno osoblje druge razine „vjerojatno“ nije u mogućnosti udovoljiti organizacijskim i strateškim zadacima (“probably not up to these tasks”, Izvješće str. 9) te da se Povjerenstvu „čini da“ su istraživači razine (i) i (iii) nešto otvoreniji prema inovativnim inicijativama („seem to be somewhat more open...“) „što se ne može reći za razinu (ii)“ (Izvješće, str. 9) nisu primjerene pisanoj ocjeni rada znanstvenog instituta. Nama se čini da se ocjena Povjerenstva ne može bazirati na pretpostavkama i paušalnim dojmovima o temama o kojima se nije razgovaralo tijekom evaluacijskog posjeta prilikom susreta s istraživačima razine (ii) i (iii), niti su navedene u Samoanalizi.

4.2. Upravljanje znanstvenom organizacijom

Tvrdnja Povjerenstva da su „mnogi aspekti upravljanja znanstvenom organizacijom (...) Povjerenstvu ostali nejasni (primjerice, tvrdnja da su žene diskriminirane i vrlo slabo prisutne na vodećim upravljačkim pozicijama, vidjeti Samoanalizu, str. 25)“ zbog čega su Institutu u ovom segmentu dodijeljene niske ocjene (Izvješće, str. 9) nije nam jasna. U Samoanalizi navodimo sljedeće (str. 25):

U usporedbi s 27 europskih zemalja unutar koji su 2009. (Izvještaj EK: She Figures 2012: Gender in Research and Innovation) svega 33% bile istraživačice, IMIN sa 65% istraživačica znatno je iznad prosjeka. Situacija se mijenja s brojem izbora žena u upravljačke strukture, prije svega na mjestu ravnateljice/ravnatelja gdje se nalazimo i ispod prosjeka EU-27 iz 2010. prema kojem je na sveučilištima bilo (svega) 10% rektorica (u IMIN-u niti jedna ravnateljica).

Dakle, rodna ravnopravnost postoji isključivo na razinama na kojima se odluke pri zapošljavanju, napredovanju u znanstvenim karijerama ili izboru žena na određene upravljačke funkcije donose na razini Instituta (izbor predsjednice/predsjednika Znanstvenog vijeća i izbor članica/članova Upravnog vijeća predstavnika Instituta).

Ujedno, na sastanku Povjerenstva s mladim znanstvenicima eksplicitno je raspravljano o ovom pitanju. Naposljetku, napominjemo činjenicu da je u dosadašnja tri povjerenstva za tematsko vrednovanje i reakreditaciju (od 2008. – 2013.), od ukupno 10 evaluatora bila samo jedna žena.

4.3. Infrastruktura

Prostor za koji je Povjerenstvo pretpostavilo da zauzima arhivska građa velikim je dijelom knjižnična građa (iseljeničke novine – uvezane i u mapama), zatim arhivska građa nastala djelovanjem Instituta koju je Institut prema zakonu dužan čuvati te publikacije Instituta (knjige i časopis). Stari arhivski fondovi kao i ostala arhivska građa još je ranije predana Hrvatskom državnom arhivu te u Institutu više nema građe koja bi se mogla predati.

Što se tiče digitalizacije „čitave“ knjižnice, to jednostavno nije moguće, prije svega zbog Zakona o autorskom pravu. Kad je riječ o građi koja se može digitalizirati (prvenstveno vlastita izdanja i stare iseljeničke novine), započeli smo s tim procesom tako da je, primjerice, digitalizirano nekoliko godišta časopisa *Migracijske i etničke teme* kao i *Hrvatska zastava*, stare iseljeničke novine koje u Hrvatskoj posjeduje jedino knjižnica Instituta, a digitalizirane su potporom Ministarstva kulture RH i pretražive online na portalu Nacionalne i sveučilišne knjižnice. Kupljen je i software kako bismo sami mogli digitalizirati vlastita izdanja, a staru iseljeničku građu ne možemo digitalizirati sami iz tehničkih i financijskih razloga te ćemo se i ubuduće prijavljivati na natječaje za digitalizaciju.

Pristup znanstvenim bazama riješen je na nacionalnoj razini (Centar za online baze podataka), a Institut apsolutno nema financijskih sredstava za omogućavanje samostalnog pristupa bilo kojoj dodatnoj znanstvenoj bazi.

4.4. Financijska sredstva: projekti i ugovori

Tvrđnja Povjerenstva da „nema ni znakova pokušaja“ osiguravanja dodatnih sredstava iz kompetitivnih i nekompetitivnih izvora („there are no signs of attempts to secure additional funding“ (Izvjješće, str. 10) apsolutno nije točna. Upućujemo na Samoanalizu (str. 81-84 engl. verzija, str. 79-81 hrv. verzija) za popis svih pokušaja prijava projekata na različite izvore financiranja (npr. HERA, FP7).

Usto, Institut je dobio projekt Hrvatske zaklade za znanost krajem 2012. godine, međutim pravno-financijska situacija (prijetnja ovrhom zbog neriješenog imovinsko-pravnog odnosa s Hrvatskom maticom iseljenika) onemogućila je aktivaciju projekta unutar IMIN-a te je dogovoren prelazak voditeljice projekta u drugi institut kao i transfer dobivene financijske potpore projektu (oko 700.000 HRK). Prelazak projekta u drugu instituciju dogovoren je s ciljem omogućavanja realizacije kvalitetnog projekta Instituta na kojem će raditi znanstvenici iz više institucija. U tu svrhu IMIN je voditeljici projekta odobrio i prenošenje njezinog radnog mjesta.

Na kraju, kratko ćemo se osvrnuti i na dio *Preporuka za poboljšanje kvalitete* koje nisu obuhvaćene komentarima u drugim dijelovima Očitovanja:

- ii. Povjerenstvo predlaže suradnju „s domaćim i međunarodnim institucijama s duljom tradicijom u demografiji i socijalnoj geografiji“ (Izvjješće, str. 13). Bitno je istaknuti da u Republici Hrvatskoj ne postoje specijalizirane znanstvene institucije za navedena područja, no svjesni smo potrebe za suradnjom i s domaćim stručnjacima i međunarodnim istraživačkim institucijama.
- iv. Povjerenstvo predlaže rasformiranje istraživačkih grupa i dovođenje novog projektnog vodstva (Izvjješće, str. 13). S obzirom da su dosadašnji projekti završeni i da vršimo unutarnju reorganizaciju znanstvenih odsjeka (novi Statut), dosadašnjih pet istraživačkih grupa već su rasformirane. S druge strane, nije jasno odakle bi se trebalo dovesti novo projektno vodstvo s obzirom da Institut ima kvalitetne kadrove, stručnjake iz područja migracija i etničnosti, te da u Hrvatskoj ne postoji značajniji broj stručnjaka iz područja djelatnosti Instituta koji već ne surađuju s Institutom (kao vanjski suradnici ili bivši djelatnici).
- xi. Povjerenstvo predlaže restrukturiranje „savjetodavnog tijela“ („advisory board“). IMIN nema „savjetodavno tijelo“ već Upravno vijeće u koje jest uključeno više stručnjaka iz drugih institucija, koji su aktivni u srodnim poljima. Statutom IMIN-a nije predviđeno osnivanje „savjetodavnog tijela“, a Upravno vijeće imenuje MZOS.
- xii. Povjerenstvo predlaže redizajn mrežnih stranica i omogućavanje pristupa elektroničkoj verziji časopisa *Migracijske i etničke teme*. Tijekom prošle godine počeli smo stvarati novu strukturu web stranice, a časopis MET dostupan je u digitalnoj verziji na portalu znanstvenih časopisa Hrčak.

Ostale preporuke već smo obuhvatili komentarima u prethodnim dijelovima Očitovanja Znanstvenog vijeća Instituta za migracije i narodnosti, ili ih smatramo korisnima te još jednom zahvaljujemo Povjerenstvu na konstruktivnim prijedlozima.